

Divrej Tora

Godina 11

Zagreb, šabat 23. prosinca 2017. - 5. teveta 5778.

Broj 11

<http://twitter.com/DivrejTora>

divrejtora@gmail.com

B"H

Šabat Vajigaš

Jeruzalem	15:59	17:20
Zagreb	15:57	16:58
Rijeka	16:04	17:05
Split	16:03	17:04
Dubrovnik	15:59	17:00
Vinkovci	15:47	16:48
Sarajevo	15:54	16:55
Doboj	15:52	16:53
B. Luka	15:55	16:56
Beograd	15:42	16:50
Novi Sad	15:43	16:52
Subotica	15:40	16:50
Zrenjanin	15:40	16:49
Niš	15:42	16:48
Beč	15:45	16:46
Frankfurt	16:07	17:08
Edison, NJ	16:16	17:17

Dnevni Zmanim za Grad Zagreb

Na dan utorak 26.12.2017.

Alot Hašahar	5:59
Najranije Talit	6:35
Nec Hahama	7:36
Najkasnije Š'ma	9:46
Zman Tefila	10:30
Hacot	11:57
Minha Ketana	14:29
Plag Haminha	15:23
Šekia	16:17
Cet Ha-kohavim	16:59

Paraša Vajlgaš

(Berešit 44,18-47,27)

Juda prilazi Josefu i moli ga da oslobodi Binjamina. U zamjenu za njegovo oslobađanje nudi sebe. Nakon što je bio svjedokom odanosti koju braća međusobno gaje, on im otkriva svoj identitet. „Ja sam Josef,“ izjavljuje. „Je li moj otac još uvijek živ?“

Braću obuzima osjećaj stida i kajanja, ali Josef ih tješi. „Niste vi bili ti koji su me poslali ovamo,“ kaže im, „nego B-g. Sve je to bilo Odozgor određeno kako bismo se svi mi i čitavo područje spasili od gladi.“

Braća hitaju natrag u Kanaan s novo-

stima. Jaakov sa sinovima i njihovim obiteljima dolazi u Egipat - ukupno ih je sedamdeset duša - i poslije 22 godine opet je sa svojim sinom ljubimcem. Na putu za Egipat, dobiva božansko obećanje: „Ne boj se odlaska u Egipat; jer tamo ću te učiniti velikim narodom. Ući ću s tobom u Egipat i svakako ću te i izvesti iz njega.“

Josef je prodajom hrane i sjemenja Egiptu pribavio bogatstvo u vrijeme gladi. Faraon daje Jaakovljevoj obitelji da se nastani u plodnom području Gošena i djeca Izraela uvelike napreduju u Egiptu. ■

Prevela Dolores Bettini

Allja po allja

Kohen - prva alija - 13 p'sukim - 44,18-30

Sedra započinje dramatičnom konfrontacijom Jehude i Josefa. Jehuda riskira svoj život kada se primiće "Egipatskom vođi" u pokušaju da spasi Binjamina. Prva *alija* završava emotivno nabijenim Jehudinim opisom osjećaja između Jaakova i Binjamina - "V'nafšo k'sura v'nafšo", i njegova duša je povezana s njegovom dušom.

Jehuda se suprotstavlja još nerazotkrivenom Josefu kao jednak njemu. Možeo reći da kadgod se netko nađe u situaciji da se mora suprotstaviti nekome, najbolje je smatrati se ravnopravnim svojem suparniku. Smatrati se inferiornim često će puta stvoriti nepremostivu zapreku. Čovjek neće imati tendenciju boriti se dovoljno odlučno, pošto očekuje poraz. Ako se pak osjeća superiornim svom suparniku, to će često puta izazvati preveliko samopouzdanje. Vodite računa da ne podcijenite ni svog neprijatelja niti sebe.

Napomene uz tekst Tore (kantilacione oznake) u vezi početnih riječi ove *sedre* objašnjavaju nam o čemu se tu radi. *Kadma v'azla r'vi'i, zarka munah segol*. Četvrti (sin) stupi naprijed (da se suoči s Josefom), jer on bješe odbacio svoje mjesto među *hosenom* (nacijom) (kada je dao jamstvo da će se Binjamin vratiti živ i zdrav) - ovo se pripisuje GR"A (*Gaonu iz Vilne, op.ur.*).

Alshich pita: Na kraju *paršat Mikec*, Jehuda je potpuno pomiren sa vlastitom sudbinom (i sudbinom svoje braće). Egipatski vladar ih je optužio za krađu njegovog naročitog pehara. Jehuda je ponudio da onaj u koga se nađe pehar bude ubijen, a da ostali budu robovi. Kada se pehar "nađe" u Binjaminovom posjedu, Jehuda se ponizno podvrgava tome (prijedlogu da budu robovi). Josef (još uvijek pod krinkom) plemenito odbija Jehudinu ponudu i objavljuje da će uzeti samo "krivca" za roba - ostali se mogu slobodno i u miru vratiti svom ocu. To je "vrhunac napetosti" kojim završava Mikec.

Na početku Vajigaš, Jehuda se prometne iz janjeta koje čeka da bude

zaklano u lava, koji je postao i simbolom njegova plemena, riskira svoj život konfrontirajući se sa zagonetnim Egipatskim vođom. Što je dovelo do promjene u Jehudinom ponašanju? Sve dok je Jehuda očekivao da će sva braća završiti kao robovi, on je na to gledao kao na B-žu kaznu zbog prodaje Josefa. To je mogao prihvatiti. Kada je ispalo da će jedino Binjamin postati rob - onaj jedini koji nije bio uključen u *Mehirat Josef*, Jehuda je shvatio da to nije kazna za ono što su bili počinili. Sada se probudio njegov zaštitnički nagon i obećanje koje je dao Jaakovu. Jehuda se odvažno suočava s tim "Egipćaninom" i spreman je riskirati sve kako bi spasio Binjamina.

Levi - druga alija - 11 p'sukim - 44,31-45,7

Jehuda kaže Josefu da će Jaakov umrijeti ako se braća vrate bez Binjamina. On pridodaje da je osobno zajamčio da će Binjamina vratiti natrag pa "kako se mogu vratiti svom ocu bez dječaka..." (Sjetite se da se Jehuda prethodno već vratio svom ocu bez jednog drugog dječaka - Josefa. Ova situacija s Binjaminom je Jehudi prilika za potpunim pokajanjem za ono što je učinio Josefu.)

Josef se više nije u stanju suzdržavati, te naređuje da prostoriju napuste svi "stranci". Preevladaju ga osjećaji te obznani svojoj od šoka zanimljenoj braći da je on Josef.

I odmah potom Josef pita: "Je li moj otac još na životu?" Josef ponovo iznosi svoje šokantno otkriće, uz po jedinosti, tako da braća povjeruju u ono što čuju. Potom ih moli da se ne ljute jedni na druge, jer je to bio B-žji plan koji je trebalo postaviti na pravi način kako bi mogao spasiti svoju obitelj od gladi.

Torah T'mima donosi Gemaru u Hagiga u ime Rabi Elazara koji daje slijedeće snažno opažanje: Ako djeca Izraelova nisu bila u stanju odgovoriti na Josefov kratki ukor, zamislite koliko će tek nama biti teško odgovoriti na B-žji ukor za tisuće pogrešnih postupaka, kako nas kao pojedinaца, tako i kao zajednice.

Prodaja Josefa bila je monstruozan čin, bez obzira kako B-g isplanirao

da stvari na kraju iziđu. I zbog toga smo bili robovi faraonu. Tako kaže midraš.

Šliši - treća alija - 20 p'sukim - 45,8-27

Josef ponovno kaže braći da ga nisu oni poslali u Egipat, već je B-g bio taj koji ga je poslao tamo. On ih potom šalje da svog oca dovedu dolje u Egipat (u Gošen) gdje će obitelji biti pod dobrom skrbi u preostalom godinama gladi. Braća se zagrlje i isplaču. Tek nakon toga braća su u stanju razgovarati s Josefom.

U međuvremenu, faraonu saznaje da je došlo do susreta između braće i Josefa, te obitelji ponudi izdašno gostoprimstvo.

Josef daje svojoj braći odjeće, a Binjaminu i više od toga.

Opservacija...Zapazite da se još jednom Rahelinom sinu ukazuje posebna naklonost, time što dobija posebnu odjeću. Prvi puta, rezultat je bio poguban po Josefa i njegovu braću. Zašto bi Josef uopće pomislio da to učini?

Kada dijete loše postupa s knjigom, mi mu ne zabranimo da ikada više pipne knjigu. Baš naprotiv - podučimo dijete kako da se na pravi način ophodi s knjigama, i čim je to moguće damo mu drugu. Na taj način ćete vidjeti da li je dijete naučilo lekciju. "Rješenje" problema braće ne sastoji se u tome da se izbjegavaju teške situacije. Ako je došlo do istinskog pokajanja, onda se braći može dati potpuno iste okolnosti koje će pokazati promjenu srca koja se kod njih dogodila. Sagledavajući stvari u ispravnoj perspektivi, dodatni darovi Binjaminu nisu probudili zavist i ljubomoru kod braće; oni su se pokajali.

Istu ideju nalazimo u Vaj'hi. Jaakov pred Menašiom pokazuje posebnu

(nastavak s 2. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alija**

naklonost Efrajimu. Josefa to jako uznemiri. I ponovo možemo vidjeti da ideja nije izbjegavati sve što bi jednog od braće učinilo ljubomornim, a drugoga arogantnim. Menaše i Efrajim su pokazali osobine za svaku pohvalu prema tome kako su se nosili sa svojim različitim statusima. To je jedan od razloga što svoje sinove blagosiljamo "učinio B-g da budeš poput Efrajima i Menašea ..."

Josef šalje svoju braću natrag Jaakovu s kolima (što je osobna šifrirana poruka između sina i oca zasnovana na temi koju su izučavali u vrijeme kada je Josef bio prodan) i darovima. Braća ispričaju Jaakovu sve što se dogodilo. On odbija povjerovati da je Josef uistinu živ sve dok ne ugleda kola. Jaakovljeva duša ponovo oživi.

R'vi'i - četvrta aliya - 8 p'sukim - 45,28-46,7

Jaakov govori svojim sinovima neka požure s pripremama da uspije vidjeti Josefa prije nego li (Jaakov) umre. Na putu u Egipat, oni se zaustave u Be'er Ševi gdje Jaakov prinosi žrtve B-gu.

B-g mu se ukazuje i potvrđuje mu da će ga On štiti i pratiti na njegovom putovanju. Obitelj nastavlja svoje putovanje i stiže u Gošen.

Raši također ističe da je B-g obećao da će Jaakov biti donesen natrag u Erec Jisrael da tamo bude pogreben. Obećanje da će od njega nastati veliki narod nije bilo dovoljno da umiri Jaakova.

Jedan komentar sugerira da je Jaakov znao o prodaji Josefa, on bi "osudio" svoje sinove na smrt zbog kršenja zabrane Tore o otimanju ljudi. Stoga Josef nije rekao svom ocu što se dogodilo.

Hamiši - peta aliya - 20 p'sukim - 46,8-27

Tora sada navodi popis imena "70 duša" (koji uključuje Josefa i njegove sinove) koji su sišli u Egipat s Jaakovom. (Sjeme je posađeno; žetva će mnogo godina kasnije biti Nacija Izraela.)

Sedamdeset duša...

Zapazite netipično spominjanje i ubrajanje(!) ženskog potomstva - Dine i Serah, kćeri Ašerove. Tradicija pripisuje Serah posebnu dugo-

vječnost - ona je bila najstarija osoba koja je napustila Egipat, što joj je dalo jedinstven status svjedoka čitavog egipatskog iskustva. (možda i Joheved.) Primjetite da se Reuven etiketira kao *b'hor* (prvorođeni), kako ovdje, tako i na drugim mjestima u Tori. Iako su Levi, Jehuda, i Josef, svaki ponaosob, stekli "odlike" koje bismo poistovjetili s prvorođenaštvom, i te su uloge bile oduzete Reuvenu zbog njegovih pogrešaka, njega se svejedno u više navrata identificira kao Jaakovljevog *b'hora*.

Reuven (1) i njegovi sinovi Hanoh (2), Palu (3), Hecron (4), Karmi (5); Simon (6) i njegovi sinovi J'mu'el (7), Jamin (8), Ohad (9), Jahin (10), Cohar (11), Šaul (12);

(Raši kaže da je Šaul bio Dinino dijete (od Š'hema), a da ga je Šimon odgojio kao svoga sina)

Levi (13) i njegovi sinovi Geršon (14), K'hat (15), M'rari (16); Jehuda (17) i njegovi sinovi Eir i Onan (koji su umrli u Kanaanu), Šeila (18), Perc (19), Zerah (20), i Percovi sinovi Hecron (21), Hamul (22); Jisahar (23) i njegovi sinovi Tola (24), Puva (25), Jov (26), Šimron (27); Z'vulun (28) i njegovi sinovi Sered (29), Eilon (30), Jahl'eil (31); To su Leina djeca plus Dina (32).

Tora kaže da ukupan broj proizašao od Lee iznosi 33. Raši kaže da je 33. od Leine "djece" Joheved, kćer Levijeva, koja je bila rođena kada su ulazili u Egipat. To su 33 duše od Lee.

Gad (34) i njegovi sinovi Cifjon (35), Hagi (36), Šuni (37), Ecbon (38), Eiri (39), Arodi (40), Areili (41); Ašer (42) i njegova djeca Jimna (43), Jišva (44), Jišvi (45), B'ri'a (46), njihova sestra Serah (47), i sinovi B'ri'e, Hever (48), Malki'el (49); duša poteklih od Zilpe je 16.

Josef (50) i Benjamin (51);

Josefovi sinovi koje mu je u Egiptu (oni su svejedno uključeni u Sedamdeset duša) rodila Osnat - Menaše (52), Efrajim (53);

Benjaminovi sinovi Bela (54), Beher (55), Ašbel (56), Geira (57), Naaman (58), Eih (59), Roš (60), Mupim (61), Hupim (62), Ard (63)

Duša poteklih od Rahel je 14.

Dan (64) i njegov sin Hušim (65);

Naftali (66) i njegovi sinovi Jahc'eil (67), Guni (68), Jeicer (69), Šileim (70); ovih potomaka Bilhe je 7.

Zbroj iz Tore iznosi 66 osoba koje su sišle u Egipat (zapravo 67 ako ubrojimo Joheved), te kada pridodamo Josefa i njegove sinove koji su već nalazili u Egiptu, to zbroj dovodi - ne računajući snahe - do broja 70.

Sjetite se da je "čitavog svijeta" koji je proizašao od No'aha bilo 70. Sada nalazimo isti broj kod Jaakovljevih potomaka. Njihovih 70 postali su narodi svijeta. Naših 70 postalo je Židovski narod. Razmislite o tome. Druga sugestija: ubrojite Jaakova među 70 duša, a ne Joheved? Zbroj još uvijek daje 70 sa svim imenima koja su uistinu spomenuta u tekstu.

Šiši - šesta aliya - 17 p'sukim - 46,28-47,10

Jaakov šalje Jehudu ispred njih, da dovrši pripreme. Josef šalje kraljevska kola po svog oca. Kada se Jaakov i Josef susretnu, Josef zagrli Jaakova i zaplače. Josef potom priprema (neke od) svoje braće da se susretnu s Faraonom. Ovo je osjetljivo pitanje budući da su Jaakov i njegova obitelj pastiri (a janje je egipatsko božanstvo). Josef predstavlja svog oca i petoricu svoje braće Faraonu. Faraon ponovo nudi najbolju zemlju Josefovoj obitelji. Faraon pita Jaakova koliko mu je godina. Jaakov odgovara da je proživio 130 gorkih godina i da ne očekuje da poživi koliko i njegovi otac i djed. Jaakov blagosilja Faraona (time što je to učinio kada je po prvi puta bio predstavljen Faraonu - Raši kaže da je to bio kurtoazni pozdrav kraljevskom veličanstvu) te Jaakov odlazi.

Š'vi'i - sedma aliya - 17 p'sukim - 47,11-27

Josef snabdijeva svoju obitelj najboljim što zemlja ima za pružiti. U isto vrijeme glad postaje sve intenzivnija u Egiptu. Josef pažljivo upravlja zalihama hrane, te u kratko vrijeme sabere Faraonu sve bogatstvo, imovinu i zemlju (osim one koja je pripadala svećenstvu) naroda. Konačno, narodi Egipta postaju robovi Faraonu u zamjenu za hranu.

Jaakovljeva obitelj doživi veliki procvat.

Završna 3 p'sukim se ponovo čitaju kao Maftir. ■

Rabbi Jack Abramowitz:

Tarjag - 613 zapovijedi

U parši Vajigaš ne pojavljuje se niti jedna od 613 micvos, pa ćemo nastaviti s razmatranjem općih principa.

Kratak pregled 14 pravila kojima se Maimonides koristio kao kriterijima pri sastavljanju svog popisa 613 micvos

Rambamov treći princip: Uključene su one micvos koje su namijenjene samo budućim naraštajima

Tvrđnja Talmuda (*Makos 23b*) da je B-g Mošeu dao 613 micvos na Sinaju nastala je na temelju Pnz. 33,4, "Moše nam je zapovijedio Toru ..." Prema Rambamu, "Tora" o kojoj se govori u tom retku sadrži samo one zapovijedi koje su namijenjene budućim naraštajima. Razlog za to je što redak nastavlja, "baština za općinu Jakovljevu", a ono što se može ispravno nazvati baštinom je samo ono što se prenosi iz jedne generacije u drugu.

Odbacivanje "jednokratnih" zapovijedi iz razmatranja

eliminiralo bi sve što se tražilo samo od generacije Izlaska, kao što je ne ostavljati manu (*Izl 16,19*) ili postaviti salivenu zmiju na stup (*Br 21,8*). Ako bi netko uključio zapovijedi za generaciju Izlaska, gdje bi bila podvučena crta? Da li bi obaveza da se stada ne napasaju preblizu gori Sinaj bila uključena (*Izl 19,24*)? Tu bi moglo doći na apsurdnih ekstrema, kao što nam Rambam kaže da je naloga danih toj generaciji bilo više od 300!

Očito, sve takve "jednokratne" micvos ne mogu biti uključene, stoga, kaže Rambam, s pravom niti jedna od njih nije uključena. Tako zapovijedi koje je trebalo izvršiti kada je narod po prvi put ulazio u Izrael, poput objave blagoslova i prokletstava na gori Gerizim i gori Eival (*Pnz. 21,11*), nisu dio 613 micvos. ■

Sefer Hamicvot Hakacar

Zapovijedi koje se danas mogu poštivati

kako ih je sakupio Hafec Hajim

Negativne zapovijedi

87. Negativna je zapovijed ne jesti *t'refa*

kao što Pismo kaže, *i nećeš jesti bilo kakvog mesa u polju koje je t'refa, što su ga zvjeri rastrgale* (*Š'mot 22,30*). Izraz *t'refa* koji se navodi u Tori označava životinju koju su rastrgale šumske divlje zvjeri, a isto tako i perad koju je kandžama ozljeđila ptica grabljivica, poput sokola ili neke druge slične ptice, na takav način da životinja ili perad zbog tog napada ne može preživjeti. Čak i ako čovjek pohita i ispravno je obredno zakolje, s košer *šehita*, ona je zabranjena kao *t'refa*. To se naziva *d'ruša* („ozljeđeno kandžom“). Osim ovoga postoje još sedam drugih vrsta *t'refa* životinja, koje su zabranjene po zakonu koji je usmeno bio dan Mojsiju na Sinaju. To su: stvor kojem je proboden vitalni organ; onaj koji je ostao bez unutarnjeg organa; onaj koji je pao s visine; onaj kojemu prirodno nedostaje ili sl. neki unutarnji organ; onaj kojemu je slomljena kralježnica; onaj kojemu meso prekriva razderani želudac; i onaj kojemu je slomljena većina rebara. Kadgod kod životinje ili peradi nastane rana, takva zbog koje ne može preživjeti narednih 12 mjeseci, bilo da je to rana od divlje zvjeri, ili ljudskog

bića, ili od Nebeske ruke [prirodnog uzroka] ili ako je pala s krova – ona je zabranjena. Tako se isto i meso s živog stvorenja naziva *t'refa*; i tko bi god od toga pojeo komad veličine masline ima biti bičevan prema zakonu Tore. Ako zametak pruži svoju prednju nogu iz utrobe takve životinje, taj je ud zabranjen, u kategoriji je mesa koje je izašlo van svojih granica.

Ovo je na snazi na svakom mjestu i u svako doba, kako za muškaraca tako i za ženu. ■

Rabbi Dr. Azriel Rosenfeld:

Šulhan Aruh

Šulhan Aruh ("postavljeni stol") skup je onih područja halahe - židovskog vjerskog prava - koja su danas primjenjiva. Sastavio ga je Rabi Yosef Karo iz Safeda (Izrael) otprilike 1560. godine, i postao je općeprihvaćen kao mjerodavan nakon što ga je Rabi Moshe Isserls iz Krakova (Poljska) oko 1570. godine nadopunio napomenama (poznatim kao Mapa - "stolnjak") iznoseći pravori-jeke kojih se drže aškenaski Židovi.

Dio I: Orah hajim

Poglavlje 9 - Sinagoga

Stanovnici grada moraju izgraditi sinagogu, te kupiti svitke Tore i druge svete knjige (150,1). Kada je to moguće, sinagoga bi trebala biti izgrađena na najvišoj točki grada, i trebala bi biti viša od bilo koje druge nastanjene zgrade, *vidi 150,2-3*. Ulazak u sinagogu trebao bi biti nasuprot strani kojoj se zajednica okreće kada se moli (150,5), i ništa se ne smije graditi u blizini prozora sinagoge (150,4). Kovčeg (u kojem se čuvaju svitci Tore) trebao bi biti na strani prema kojoj se zajednica okreće, a podij (*bima*) sa kojega se čita Tora treba biti podignut u njenom središtu (150,5). Predmolitelj se okreće Kovčegu, starješine sjede duž te strane, okrenuti zajednici (150,5).

Čovjek se u sinagogi ili kući učenja treba vladati ozbiljno (151,1). U njih se ne bi trebao ulaziti da bi se našlo zaklon, ili ih koristiti za opuštanje ili raditi u njima (osim za vjerske potrebe), ili pak jesti ili piti u njima (iako je učenjacima dopušteno da jedu i piju, osobito u kući učenja, ako je potrebno), *vidi 151,1.4*. Čovjek koji mora ući u njih da bi se našao s nekim, treba prije kratko moliti, proučavati ili sjesti, kako ne bi izgledalo da je došao samo zbog posla (151,1). U njima se ne smiju iznositi posmrtni govori, osim za istaknute osobe (151,1). [To se ne odnosi na kuću učenja koja se nalazi u privatnoj kući (151,2).] Čovjek u sinagogi ne bi smio spavati, ni nakratko, osim ako tamo treba ostati preko noći, ali je dopušteno zadri-

jemati u kući učenja (151,3-4). U sinagogu se ne bi trebalo ulaziti s prljavom odjećom ili nepokrivene glave, *vidi 151,6.8*. Sinagoga se ne bi smjela koristiti kao prečac (*vidi 151,5*) i ne smije biti u neredu (*vidi 151,7*), treba je držati čistom i dobro osvijetljenom (*vidi 151,9*).

Sinagogu se ne smije srušiti ili prodati (*vidi 153,7*) sve dok joj zamjena ne bude sagrađena, osim ako postoji opasnost od urušavanja, a dijelovi sinagoge mogu se rušiti samo pod uvjetom da budu ponovo sagrađeni, *vidi 152,1*. Čak se i ruševnu sinagogu mora tretirati s poštovanjem, no ona se može koristiti za dostojne svrhe, ako je tako bilo predviđeno prilikom građenja, *vidi 151,10-11*. Materijal od srušene sinagoge ne smije se koristiti čak niti za izgradnju nove sinagoge (152,1). Potkrovlje iznad sinagoge se ne smije koristiti u svrhe koje pokazuju manjak poštovanja, ali ako se dio postojeće zgrade (pre)namijeni u sinagogu, ostali dijelovi zgrade se mogu nastaviti koristiti (151,12). Ove se stvari ne odnose na mjesto koje samo privremeno služi za molitvu, *vidi 154,1-2*. Sinagoga se može pretvoriti u kuću učenja, ali ne i obratno (153,1).

Kada se prodaju svete stvari ili se sakupi novac da bi ih se kupilo ili se prikupi materijal kako bi ih se napravilo, mora se oglasiti prodaja (*vidi 153,7*), a prihod se može koristiti jedino u svrhe koje su u najmanju ruku jednako svete. No kada se postigne cilj prikupljanja, sve što je višak može se iskoristiti u druge svrhe (*vidi 153,2-5*), ali se ne smije koristiti u svrhe koje bi pokazivale

nepoštovanje (*vidi 153,9*). [Svete se stvari mogu prodavati i u svrhe poput potpore učenjacima ili za ženidbu/udaju siročadi (153,6.13). Ova se pravila ne primjenjuju na imovinu koja pripada nekome osobno (*vidi 153,10.12.14-20. 22; 154,15*), ili za imovinu koja još nije bila korišten u svete svrhe, ili na prodaju koja je dogovorena uz suglasnost gradskih vođa (*vidi 153,7-9*). Razmjena svetih stvari ili davanje svetih stvari kao darova isto je što i njihova prodaja, no nije dopušteno njihovo iznajmljivanje ili posudba (kako bi se koristile u druge svrhe), *vidi 153,11*. U vezi stvari koje se ne smiju koristiti u svete svrhe, *vidi 153,21; 154,11-12*. O tome kako postupati sa stvarima koje se koriste zajedno sa svetim stvarima, *vidi 154,3. 6-7*. O tome kako odlagati svete stvari koje više nisu upotrebljive, *vidi 154,4-5*; o tome što učiniti ako su još uvijek djelomično upotrebljive *vidi 154,6*. Svete se stvari mogu koristiti u druge svrhe, ako je to prvobitno spomenuto ili se podrazumijeva, *vidi 154,8-10. 13-14*.

Nakon jutarnjih molitvi i nakon doručka (*vidi 155,2*), čovjek treba izdvojiti vrijeme za izučavanje Tore (*vidi 155,1*). Potom može ići na posao, ali izučavanje Tore se treba smatrati važnijim zanimanjem (156,1). Treba biti na oprezu da se ne zaklinjemo ili se koristimo b-žanjskim Imenima olako (*vidi 156,1*), te da nikoga ne klevećemo (*vidi 606,3*), i trebamo koristiti grešnike kad god je to moguće (*vidi 608,2, Jore De'a 334, 48*). Ako netko mora spavati tijekom dana, trebao bi samo nakratko odrijemati, *vidi 231,1*. ■

Teme za razmatranje uz šabatni stol

Ekonomski antisemitizam

Tijekom povijesti, židovski ekonomski uspjeh je izazivao antisemitizam. Židovi su bili okrivljeni za zla kapitalizma, stereotipizirani kao pohlepni zajmodavci, lihvari, te su optuženi za pokušaj preuzimanja svijeta. Ta pojava može imati svoje korijene u biblijskim vremenima, a njegova prva manifestacija može biti u *paraši* Vajigaš.

Mnogi suvremeni znanstvenici, slijedeći vodstvo R "Y Bekhor Shora, sugeriraju da Josefova ekonomska politika tijekom godina gladi, zajedno s njegovim istodobnim nepotizmom prema svojoj obitelji, izazvala dugotrajnu ljutnju koja je kasnije utrla Izraelcima put u ropstvo. Drugi bi tvrdili da je ovo tumačenje anakronični pokušaj nametanja modernih trendova u biblijske priče, te da je Josefova politika bila i potrebna i cijenjena od strane egipatskog stanovništva.

- Koji faktori u tekstu podržavaju svako pojedino tumačenje priče?
- Koji su uzroci ekonomskog antisemitizma? Kakav je on u usporedbi s vjerskim antisemitizmom? Koju je ulogu (ako je ima) svaki od njih odigrao u porobljavanju?
- U kojim okolnostima mislite da je nepotizam ispravan postupak, a kada je problematičan? Gdje drugdje u Tanahu vođe daju povlašteni tretman svojoj obitelji? Imaju li i ovi drugi slučajevi negativni rezultat?

Što ako?

Josefovo podmetanje Benjaminu završava sretno, s pomirenjem obitelji. No, je li to ono čemu se Josef nadao i planirao od samog početka, ili je bio iznenađen neočekivanom intervencijom Jehude? Što bi bio Josefov sljedeći potez, da Jehuda nije strastveno iznio svoju molbu?

Da je Benjamin ostao sam s Josefom u Egiptu, bi li tijekom povijesti bio potpuno različit?

Zašto su Izraelci ostali u Egiptu?

Odlazak Jaakovljeve obitelji u Egipt označava početak prvog izgnanstva Izraela. Ali da li je to bila namjera Jaakova?

- Kada se Jaakovljeva obitelj preselila u Egipt, koliko dugo su oni namjeravali ostati? Zašto se nisu vratili u Izrael čim je završilo razdoblje gladi?
- Već u Savezu između polovica, Vječni Avrahamu govori o budućem izgonu. Znači li to da se Vječni aktivno umješao da odvede Izraelce u Egipt ili je izgnanstvo tek prirodan rezultat ljudskih izbora koji nisu uključivali nikakve posebne nebeske poticaje? Je li obitelj Jaakova bila čak svjesna proročanstva i, ako je tako, da li oni sebe smatraju ispunjenjem B-žanskog dekreta?
- Zašto je izgnanstvo u Egipt nužan dio židovske povijesti? Što je ono postiglo? Da li je svrhe egzila i ropstva identična, ili bi one svaka za sebe mogla imati vlastite ciljeve?

Je li Jehuda prijeto Josefu?

Tanchuma preinačuje Jehudinu molbu za Benjaminu u otvoreni neprijateljski i agresivni spor u kojem Jehuda i Josef optužuju jedan drugoga za nedjela i prevara i konačno žestoko prijete jedan drugome. Postoji li osnova za takvo tumačenje teksta? Ako ne, odakle dolazi Midraš i koju poruka pokušava dati?

- Općenito, kako se treba razumjeti Midraše u kojima se izgleda da oštro skreću od običnog smisla stihova?
- U ovom slučaju,

profesorica Nechama Leibowitz sugerira da Tanchuma zapravo ima Jehudu koji se ne raspravlja s Josefom nego sa svojom vlastitom sav-ješču. Drugi predlažu da to slu-ži predskazivanju budućeg ne-prijateljstva između dva plemena Jehude i Josefa i njihovih teških borbi kroz stoljeća. Možete li se sjetiti drugih Midraša koji bi se slično mogli tumačiti ili kao unutarnji monolog ili kao predskazivanje budućnosti?

Štetl ili Geto?

Što je dovelo do odluke da živi u Gošenu? Prema Necivu, Jaakovljeva obitelj se pokušala izolirati kako bi spriječila asimilaciju i sačuvala svoj nacionalni identitet. Ralbag, s druge strane, sugerira da je strah od neprijateljstva Egipćana "koji su mrzili pastire" ono što je potaknulo izdavanje. Raši nudi dodatnu mogućnost, ukazujući da je odluka bila ekonomski motivirana, a Josef je jednostavno želio osigurati dobre pašnjake za svoju obitelj.

- Kakvu podršku možete pronaći u tekstu za svaki od navedenih pristupa?
- Kakva bi bila ravnoteža između integracije u strano društvo i odvajanja od negativnih kulturnih utjecaja?
- Je li integracija izazivala antisemitizam ili ga je spriječila? ■

Prevela Tamar Buchwald

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Potonuli smo

Ovaj odjeljak prepun je emocija i intrige. Prošlog tjedna završili smo s Josipovom odlukom da Benjamina ostavi kao roba. Juda nudi sebe umjesto njega. Konačno Josip, preplavljen emocijama, otkriva svoj identitet svojoj braći. Oni su, razumljivo, prilično šokirani. Josip šalje poruku svom ocu koji odmah napušta svoju zemlju kako bi se ponovo ujedinio sa svojim najdražim sinom.

Jakov se susreće sa faraonom i nastanjuje se sa svojom obitelji na području Gošena u Egiptu. Kako se glad nastavlja, Josip kupuje sva egipatska zemljišta faraonu u zamjenu za žito.

Tijekom 22-godišnjeg razdoblja u kojem Josipa nije bilo, Jakov je pao u stanje koje mogu opisati jedino kao depresiju. Rabini nam kažu da je kao rezultat toga, izgubio svoju sposobnost da prima proroštva. Proroštvo je u judaizmu poveznica sa duhovnim svijetom koja čovjeku omogućava pristup sakrivenim istinama. Pomalo smiješno, ali Izak, Jakovljev otac, nije izgubio svoje proroštvo i stoga je znao da je Josip živ i da je u Egiptu. Jakovljeva depresija učinila ga je slijepim za realnost – kao što to depresija često čini. Da nije bio depresivan, mogao je vidjeti da zapravo nema razloga za depresiju jer Josip uopće nije mrtav! Ali to je vječna istina kad je riječ o depresiji. Stanje uma je ono

što oblikuje percepciju stvarnosti, više no što realnost oblikuje stanje uma.

Rabini nam kažu kao glavno pravilo da čovjek ne može primiti proroštvo kada je depresivan. Jer povezanost sa B-gom dostupna je samo u stanju radosti. Bijeda nas povlači duboko tako da izgubimo povezanost sa duhovnim svijetom i tada se sve čini izgubljenim. Na neki način, bijeda je samoispunjujuće proroštvo. Život nam ne izgleda dobar pa se osjećamo beznadno i izgubljeno; zato ne ulažemo u život; a život bez ulaganja ne donosi plodove.

Radost je također samoispunjujuća. Osjećamo se uzdignuto i ushićeno. Zato smo željni ulagati u život i angažirati se. A život u koji se ulaže i u kojem si angažiran, do-

nosi dobre plodove koji nam pružaju zadovoljstvo.

Kada se osjećamo potonulo, lako je kriviti život i okolnosti. Ali to nikad nije slučaj. Stvar je jednostavno u tome da uznemireno razmišljanje o životu uzrokuje da se povučemo, a kada se povučemo, život se počinje raspadati. No nije problem ponovno ga sastaviti. Onog trena kada prestanemo žaliti sebe i kada se ponovno uključimo u život, život ponovno staje na svoje noge. Svijet je prekrasan zbog jedne stvari – uvijek dobivamo ono što smo uložili. Sve dok smo strpljivi, uvijek postoje

**Nije teško sabrati se
i ponovno sastaviti život
koji nam se počeo raspadati.
Onog trenutka
kada prestanemo sebe
sažalijevati
i kada se ponovno
uključimo u život,
on ponovno
staje na svoje noge.**

plodovi našeg truda. Ako ulažemo, vraća nam se sa kamatama. Ako se povučemo, život nam neće imati što za ponuditi.

Šabat šalom ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi David Stav:

Ne boj se

Ovo tjedni otsječak, Vajigaš, svoj vrhunac doživljava kada se Josef otkriva svojoj braći i poziva Jaakovljevu obitelj da se doseli u Egipat. Ne treba puno mašte da zamislimo kako je na Jaakova djelovalo kada je čuo vijesti. Što se moglo dogoditi starom ocu uvjerenom da je njegov voljeni sin stradao od divlje životinje, kada mnogo godina kasnije sazna da je njegov sin zapravo zamjenik vladara Egipta?

Njegov osjećaj čiste radosti opisuje redak "... duh Jaakova, oca njihova, oživlje" [Post 45,27] Vratio se u život. Njegove mutne oči, koje su tako izgledale prethodna dva desetljeća, odjednom su oživjele. Njegova starost prepustila je mjesto ponovno otkrivenoj mladosti. Tako, prijedlog koji on odmah daje svojoj djeci ne bi

trebao nikoga iznenaditi: "Izrael reče: 'Dosta! Moj sin Josef je još uvijek živ! Idem i vidjet ću ga prije nego umrem.'" [isto stih 28]

Htio je imati priliku da kaže nešto Josefu prije nego li umre. To je takav ljudski, prirodan i topao odgovor, i upravo zato nam se ostatak priče čini tako zbunjujućim.

Jaakov odvodi cijelu svoju obitelj u Egipat, prolazeći kroz Beerševu, gdje mu se Vječni pojavljuje u snu i kaže: "Ja sam B-g, B-g tvoga oca. Ne boj se sići u Egipat, jer tamo ću te pretvoriti u veliki narod." [isto 46,3]

Kada kažemo nekome da se ne boji, to podrazumijeva da je ta osoba, za početak, vjerojatno poprilično uplašena. (Zapravo, ako mi netko kaže da se ne bojim, upravo se tada trebam početi bojati ...). Tko je uop-

će rekao da je Jaakov bio uplašen? Uostalom, Tora nam je upravo rekla da je Jaakov pokrenuo ovo putovanje bez imalo oklijevanja.

Naši nam rabini govore da se Jaakov plašio napuštanja Zemlje Izraela zbog njene svetosti i zato što je u dubini svoje duše osjetio da njegovu obitelj u Egiptu čeka nova nevolja. Ipak, nismo sigurni gdje se to nago vješta u tekstu. Ako možemo shvatiti ono što se govori između redaka, uviđamo da se duboko u Jaakovljevim mislima odigravala velika drama.

Ovo nije samo priča o emocionalnom, dirljivom i uzbudljivom ponovnom susretu dviju srodnih duša koje se nisu vidjele dvadeset godina. Da je to bio slučaj, Josef ne bi poslao toliko karavana da sakupi

(nastavak s 8. stranice) **Rabbi David Stav: Ne boj se**

cijelu Jaakovljevu obitelj, zajedno sa svim njihovim dobrima i njihovom pokretnom imovinom. Jaakov ne bi organizirao da čitava njegova obitelj - ukupno oko šezdeset i pet osoba - ide na takav dugačak put. Tekst ne

**Ako možemo shvatiti
ono što se govori
između redaka,
uvidamo da se
duboko u Jaakovljevim
mislima
odigravala velika drama.**

bi posvetio gotovo trideset redaka detaljnom opisu popisa putnika u Jaakovljevom konvoju.

Jaakov je mogao jednostavno sam otići u Egipat na nekoliko tjedana, zagrliti Josefa i svoje male unuke i vratiti se kući. To bi bilo dovoljno da ispuni njegovu posljednju želju - da vidi svog sina prije nego li umre.

Zapravo, duboko u sebi, Jaakov je znao da ovo nije standardno putovanje. Putujući sa svojom obitelji u kraljevskim egipatskim karavanama, on je zapravo objavljivao da odlazi iz zemlje Izraela na neodređeno vrijeme. To je bila osobna odluka sa sudbonosnim posljedicama po Židovski narod. Ovaj bi izbor bio težak teret, koji bi pritisкао njegovu savjest. "Hoće li moja odluka biti ispravna?", pitao se. "Donosim li uništenje na svoju djecu, pod jarmom egipatskog

tlačitelja? Hoće li ovo navesti moje unuke da se asimiliraju? Zar ne osuđujem svoju obitelj na najgoru moguću sudbinu, samo zato što želim vidjeti Josefa?"

Jedno od najfascinantnijih pitanja u povijesti židovskog naroda - i čovječanstva u cjelini - jest koliko duboko mogu osobne želje utjecati na povijest naroda. Ti osobni izbori ne zasnivaju se nužno na iskvarenim namjerama, B-že sačuvaj. Baš naprotiv, oni su često rezultat naj-snažnijih emocija unutar čovjeka. Što može biti svetije od očeve želje da bude blizu svoga sina, i možda čak i da utječe na ponašanje i vladanje svog sina?

Ipak, koliko god bio važan ovaj osobni izbor, zaslužuje li on da zapečati sudbinu cijele nacije generacijama unaprijed? U ovom slučaju, da, i upravo je zbog toga Vječni obavijestio Jaakova da se ne plaši da siđe u Egipat. Ovo nije bilo isprazno obećanje. Bila je to izjava koja je potvrdila da je, unatoč svim rizicima, to bio ispravan izbor: "Ja ću sići s tobom Egipat i ja ću te također izvesti ..." [isto r. 4] ■

Rabbi Ephraim Buchwald:

Nijedan 'čovjek' nije bio uz Josipa

U ovoj parši, parši Vajigaš, nevjerojatna priča o Josipu i njegovoj braći dolazi do svog dramatičnog završetka u kojem Josip otkriva braći svoj identitet.

Josip je konačno uvjeren da su se njegova braća potpuno pokajala za ono što su mu učinili. Kada Juda nesebično ponudi da umjesto Benjamina ostane kao Josipov i faraonov sluga, Josip je napokon siguran da je pokajanje njegove braće iskreno.

Majmonides kaže u svojim *Zakonima o tešuvi 2,1*, da istinska *tešuva* (pokajanje), može biti potvrđena tek kada se grešnik suoči sa istom kušnjom ili istim grijehom, te ostane čvrst i ne popusti pred grijehom i kušnjom. Kada su odbili ostaviti Benjamina u Egiptu, braća su potvrdila da je njihova *tešuva* iskrena.

Sjećajući se kakav je Josip bio u mladosti, te koliko su ga mrzili, Josipova su braća mogla jednostavno zaključiti da je i Benjamin pokvareno dijete poput svog starijeg brata. Postojao je dobar razlog te više nego očigledan dokaz za to da je Benjamin ukrao Josipov pehar.

Nakon svega, loše se osobine u obiteljima često ponavljaju. Unatoč njihovoj trajnoj ogorčenosti na Josipa i na metež koji je prouzrokovao u njihovoj obitelji, braća su se zauzela za svog malog brata Benjamina i odbila ga ostaviti u Egiptu, iako su to mogli vrlo jednostavno učiniti. Njihova predanost Benjaminu bila je istinski znak pokajanja.

U Postanku 45,1, Tora opisuje dramatičan trenutak kada se Josip očitovao svojoj braći: „Josip se više nije mogao svladavati pred onima koji su ga okruživali pa povika: "Neka svi ljudi odstupe!" Tako nijedan čovjek nije ostao s Josipom kad se očitovao svojoj braći.“

Abarbanel ističe da se u prethodna dva navrata Josip svladavao i otišao u sobu gdje je plakao nasamo (*vidi Postanak 42,24 i 43,30*). Očigledno, sada je bio okružen s toliko ljudi da se nije mogao udaljiti od njih te je naredio da svi odu iz prostorije.

Josip je zatražio da svi ljudi napuste sobu. Tora dalje kaže da nijedan čovjek nije bio uz njega kad se

očitovao svojoj braći.

Mogli bismo očekivati da će Josip zatražiti da svi 'Egipćani' koji su bili prisutni, napuste prostoriju. Međutim, Josip traži da svaki čovjek (*kol iš*) napusti sobu. Josipova braća, koja su također ljudi, ostala su s njim.

Riječ 'iš' u Tori često ima vrlo određeno značenje. Općenito se odnosi na osobu koja je na važnoj poziciji,

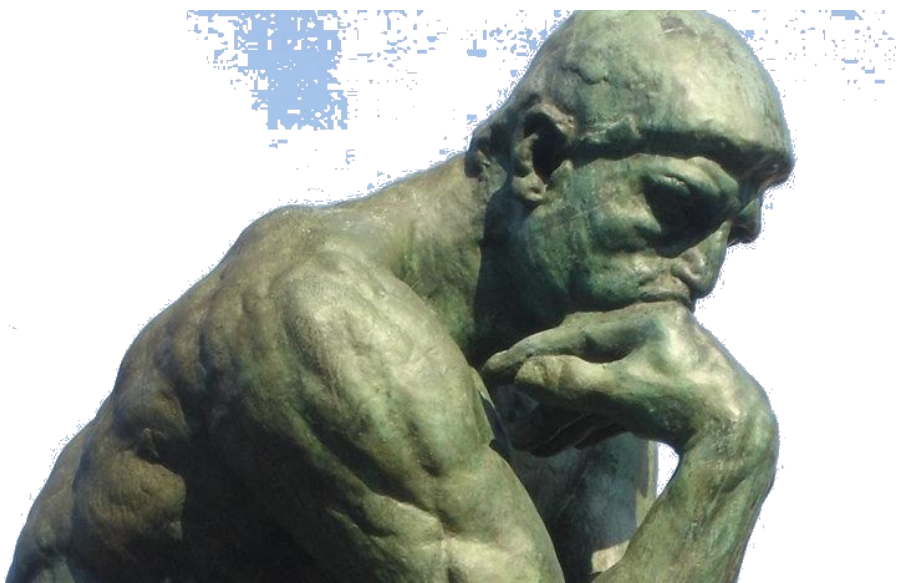
Rabini se pitaju je li moguće da je ljudskom biću zabranjeno pokajanje?

onu čije postupci mogu promijeniti sudbinu. Tako, primjerice, kada je Josip tražio svoju braću u Šehemu, Tora kaže (*Postanak 37,15*) da je našao čovjek (*iš*) koji ga je pitao, „Što tražiš?“ Rabini kažu da je taj 'čovjek' bio anđeo Gabrijel koji je poslao Josipa u Dotan, tako da bi se nastavila židovska sudbina.

Kada Mojsije vidi Egipćanina koji pokušava ubiti židovskog roba, kaže nam Tora (*Izlazak 2,12*) da se Mojsije okrenuo i vidio da nema 'čovjeka' (*iš*). Rabini kažu da je Mojsije vidio da nema osobe od važnosti koja bi bila spremna zauzeti se za to da zaštiti tog Židova. Zato je sam Mojsije intervenirao.

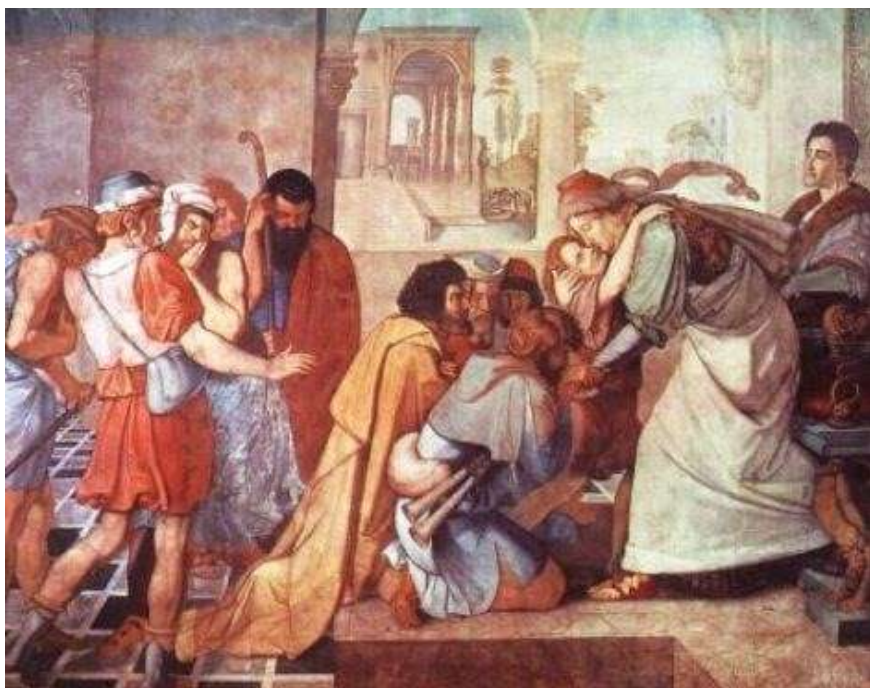
Slično tome, za Mordehaja, Esterinog ujaka, kaže se (*Ester 2,5*) da je bio važan 'čovjek' (*iš*) koji je živio u gradu Šušanu.

Kada Josip traži da se svi ljudi (*kol iš*) udalje od njega, Tora kaže da nijedan čovjek (*iš*) nije bio pored njega

(nastavak s 10. stranice) **Rabbi Ephraim Buchwald: Nijedan 'čovjek' nije bio uz Josipa**

kada se očitovao svojoj braći. To znači više od same činjenice da nije bilo drugih ljudi kraj njega. Znači to da sve do tog trenutka, Josip nije bio potpuno priseban i u kontroli, već je nad njim vladao 'iš', zao duh osvete koji je preplavio inače ljubaznu Josipovu prirodu koja je bila puna praštanja.

Talmud (*Hagiga 15a*) se prisjeća velikog mudraca Eliše ben Abuje, koji je postao heretik i, nakon što je bio izbačen iz židovske zajednice, postao je poznat kao - 'aher', onaj drugi. Kada mu je njegov voljeni učenik, rabi Meir, rekao da se vrati, Eliša mu je odgovorio, „Ja sam čuo nebeski glas koji je rekao da su vrata pokajanja otvorena za sve - 'huc mi'aher'- osim Ahera, 'onog drugog'.“

Rabini se pitaju je li moguće da je ljudskom biću zabranjeno pokajanje? Oni objašnjavaju da sve dok je Eliša dozvoljavao Aheru, drugom duhu koji je bio negativan i heretičan, da dominira njegovim bićem, on se nije mogao pokajati. No, da je

dozvolio da ponovo postane Eliša ben Abuja, a ne više Aher, on bi se svakako mogao pokajati.

Tek nakon što je Josip ponovo postao Josip - ljubazan, pravedni Josip, a ne Josip osvjetnik - on je postao sposoban da se očituje braći.

Josipova transformacija bila je ključni trenutak, ne samo Josipovog života, već i židovske povijesti i sudbine. Jednog kada je bio uklonjen 'iš' - negativna Josipova osobnost, i kada je ljubaznosti i praštanju dozvoljena dominacija, Jakovljeva je obitelj ponovo postala cijela.

Neka biste bili blagoslovljeni.

Imajte na umu: Post 10-og teveta bit će u četvrtak, 28.12.2017. od zore do zalaska sunca. Njime obilježavamo početak babilonske opsade Jeruzalema koja je dovela do konačnog uništenja Hrama 9-og ava.

Imajte smisljeni post. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Berel Wein:

Definirati samoga sebe

Kao što same riječi sugeriraju, definiranje samoga sebe i svoje vlastite vrijednosti mora proizići iz nas samih. Mnogo su se revolucija, koje su u početku bile naizgled uspješne, pretvorile u kaos, bezvlađe i nasilje. Završile su kao samovolja pojedinaca jednostavno zato što više nije bilo temelja za daljnje razvijanje vlastite vrijednosti, i nakon što su "drugi" na neki način bili eliminirani.

Biti Židov od čovjeka traži jasan osjećaj vlastitog identiteta. Taj se osobni identitet može steći jedino kroz bazično poznavanje judaizma i tradicije. Poznavanje priče o našem narodu može doprinijeti ovom neophodnom osjećaju vlastitog identiteta i osobnog poznavanja koje garantira Židovsku budućnost.

Sve je dobro što se dobro svrši popularan je i dobro poznati aforizam. Izgleda da bi tako trebalo biti i ovdje u ovoj parši kada se Josef i njegova obitelj napokon pomire, nakon više od dvadeset godina boli i otuđenja. Jaakov silazi dolje u Egipat da zagrlji svog davno izgubljenog voljenog sina, a Židovski narod započinje svoje dugo putovanja u Egipatu, u kojem je prvo stoljeće nji-

hovog tamošnjeg života uspješno i benigno.

Međutim, kao što je slučaj s mnogim popularnim izrekama i vjerovanjima, gore navedeni aforizam nije sasvim točan. Neprijateljstvo, nesloga i gorčina višedesetljetnog spora između Josefa i njegove braće ne zaboravlja se tako lako. Vidjet ćemo u slijedećoj parši kako braća još uvijek sumnjaju da Josef gaji zle namjere prema njima i kako se Josef nakon Jakovljeve smrti na fini način distancira od njih.

Rane se mogu izliječiti, no one uvijek ostavljaju svoje tragove i ožiljke. A nadmetanje između Josefa i Jehude, koji je središnja točka prvog dijela ovoj parši, nastavlja se već tisućljećima u Židovskoj povijesti, gotovo cijepajući Židovski narod kao cjelinu, a ne samo njegovo kraljevstvo, u dvije zaraćene frakcije.

Dakle, iako se čini da je stanje između Josefa i njegove braće na kraju završilo dobro i na zadovoljstvo obiju strana u priči u ovoj parši, zaostala sumnja, natjecanje i gorke uspomene ostaju. To je sve očitije kako se priča nastavlja i oblaci počnu zastirati svaku ružičastu pro-

cjenu završetka ove naše uzbudljive obiteljske priče.

Svako ljudski događaj sa sobom nosi posljedice koje su mnogo dugotrajnije i važnije od onoga što se prvobitno mislilo. Budući da svi mi živimo jedan ograničeni vremenski period, dalekosežne rezultate našeg ponašanja je, naravno, teško razabrati i uvažiti. Da su Josefova braća mogla shvatiti da će njihovo ponašanje prema njemu, stoljećima kasnije, dovesti do raspada Židovskog kraljevstva u zemlji Izraela, možda bi postupila drugačije. A, možda bi i sam Josef drugačije postupio prema svojoj braći.

Nije bezvrijedno ono što su nas učili rabini da je istinski mudar čovjek onaj koji može pojmiti buduće posljedice sadašnje strategije i ponašanja. Ova ideja također podupire i drugi komentar rabina da čak i mudri moraju biti vrlo oprezni u svojim izjavama, kako bi se zaštitili od neželjenih posljedica koje mogu nastati.

Mnogo puta posljedice budu upravo suprotne onome što se izvorno želi. Rabinska anatema Spinoze učinila ga je besmrtnim, a zabrana pro-

(nastavak s 6. stranice) **Rabbi Berel Wein: Definirati samoga sebe**

tiv *hasiduta* pretvorila ga je u najpopularniji Židovski vjerski pokret u Istočnoj Europi.

Josef i njegova braća, poput svih nas, nemaju moć da ponište prošlost. No, kada prepoznamo rascjep koji su događaji iz prošlosti načinili u Židovskom životu, moramo izvršiti naročiti pokušaj istinskog pomirenja. Bit će potrebno ropstvo egzila u Egipat i pomirenja koje je iz njega nastalo kako bi se postiglo jedinstvo izraženo u trenutku objave na Sinaju. Nevolje nas ujedinjuju. Mi moramo naučiti živjeti zajedno i u skladu i u vremenima kada nema toliko nevolja.

Vratimo se još malo na *paršu*. Jehuda se konačno licem u lice suočava s Josefom i frustriran time kako su se događaji razvijali, on vladaru Egipta govori izravnom, čak i grubim riječima. No, ono što je najviše nevjerovatno u cijelom tekstu Tore u vezi braće i Josefa je to da braća ni na trenutak ne pomisle da je egipatski vladar, koji ih tako nepravredno muči, zapravo Josef, njihov brat.

Braća postavljaju sva prava pitanja - "Zašto se raspituje o našem ocu i našoj obitelji? Zar misli da želimo da se priženi u našu obitelj? Što Nebo od nas želi da nas tako ozbiljno testira i iskušava? Kako je Binjamin mogao ukrasti pehar - da li je on onaj tip 'svetog' kradljivca kakva je bila njegova majka? Kako to da Šimon izgleda tako dobro nakon boravka u zatvoru? Tko je stavio novac u naše vreće s hranom? Kako je egipatski vladar znao koliko imamo godina i točan redoslijed sjedenja za njegovim stolom? Ali nikako da dođu do pravog odgovora.

Nekako, oni ne uspijevaju poveza-

ti točkice, koliko god veza među njima bila očita. Komentatori su kroz stoljeća ponudili mnogo objašnjenja u vezi zasljepljenosti braće po ovom pitanju. Ali svi ponuđeni razlozi vode natrag do jednog osnovnog objašnjenja i ideje.

A ta ideja je da je unaprijed stvoreno mišljenje koje su braća imala o Josefovom nepodnošljivom ponašanju i ludim snovima toliko utjecalo na njih i plašilo ih da si nisu dopustili da prepoznaju Josefa i nisu si mogli zamisliti da je Nebo na neki način bilo sklono njemu, a da su oni potpuno pogriješili u svojoj procjeni njega i budućnosti doma Jaakovljeva.

Mnogo su puta u Židovskom svijetu i njegovoj povijesti, Židovi bili skloni da upadnu u ovu zamku unaprijed stvorenih mišljenja i ideja. Josefova braća bila su velike i svete osobe. Oni su utemeljitelji našeg naroda i naši preci. Ipak, njihova pogreška stvaranjem predrasuda i utvrđenih ideja zasljepila ih je da ne prepoznaju svog brata i da neočekivano, pa čak i neželjeno s nji-

hove strane, vide ispunjenje njegovih snova.

Opasno je, kako fizički tako i duhovno, ustvrditi da će se događaji u Židovskom svijetu dogoditi ili da se nikada neće dogoditi. B-žanski plan i njegovo izvršenje u stvarnom vremenu uvijek je skriven od nas. "*Jer vaše misli nisu Moje misli, niti su vaši načini (njihova izvršenja) nužno Moji načini, veli G-spod.*"

Budući da država Izrael nije nastala po bilo čijem unaprijed stvorenom programu, mnogi se ne mogu natjerati da se nose s njezinim postojanjem čak i danas, šezdeset sedam godina kasnije. Ima toliko mnogo Židova koji ne izgledaju poput nas, a vjerojatno se niti ne ponašaju poput nas - stoga, ima mnogo onih koji ih ne mogu prepoznati kao svoju pravu braću, a što oni uistinu jesu. Odricanje od predrasuda, čak i onih koje se smatraju svetima i jednom nepogrešivima, nužan je korak u procesu nacionalnog oslobođenja i bratskog pomirenja. Ono što je nužno nije uvijek i lako.

Šabat šalom. ■

Rabbi Yissocher Frand:

Izmijenjena poruka

Zašto su braća izmijenila Josefov poruku njegovom ocu?

U pokušaju da uvjeri svoju braću kako nije kivan na njih, Josef im kaže „A sada: Niste vi oni koji ste me poslali ovamo, nego B-g; On me ovdje postavio kao 'oca' faraonu i kao gospodara nad cijelim njegovim domom i kao vladara nad cijelom egipatskom zemljom.“ (Berešit 45,8)

Mnogo je neobičnih stvari vezanih uz ove stihove. Prvo, da sam ja Josef, nikada ne bih rekao, „Ja sam vladar nad cijelom egipatskom zemljom.“ Josef mora znati svoje mjesto. Samo je jedan vođa egipatske zemlje, a to je faraon. (Oni koji su dovoljno stari da se sjećaju, u vrijeme kada je bio izvršen atentat na Ronaldu Reagana, Alexander Haig koji je tada bio državni tajnik, rekao je „Sada sam ja ovdje glavni“. To je

bila pretjerano bezobrazna i netočna tvrdnja koju mu nikada u budućnosti nisu zaboravili! Josefova tvrdnja čini se politički ekvivalentnom ovoj Haigovoj.)

Drugo, vrijedno je primijetiti kako su braća izmijenila Josefov poruku kada su ju prenosili Jaakovu. Kada su se braća vratila svom ocu u Kanaan, rekli su mu „Josef je još uvijek živ i vladar je nad cijelim Egipitom...“ (Berešit 45,26). Josef je svojoj braći rekao da njegovom ocu kažu tri stvari: 1. Ja sam 'otac' faraonu; 2. Ja sam gospodar nad cijelim njegovim kućanstvom; 3. Ja sam vladar nad cijelim Egiptom. Braća su, prilikom prenošenja poruke, spomenula treću točku, ali ne i prve dvije. Zašto su izbrisali prva dva dijela Josefove poruke?

Rav Moše Sheinerman iz Brookly-

na, NY, u svojoj knjizi *Ohel Moše* piše *hesped* (posmrtni govor) koji je Hasam Sofer rekao za nekoga pod imenom HaGaon Rav Josef Dovid. U tom hvalospjevu, Hasam Sofer daje odgovor na pitanje iz *parše* Vajigaš.

Rav Josef Dovid očigledno je imao određenu vezu sa Napoleonom Bonaparteom. (Hasam Sofer živio je u periodu Napoleonskih ratova.)

Kako bismo razumjeli poruku Hasam Sofera, uzmimo jedan suvremeni primjer. Zamislite jednog Židova iz Erec Jisraela, Židova koji nikad nije napustio Jeruzalem – čovjeka koji sjedi i uči čitav dan. Cijeli njegov život protkan je židovstvom (*jidiškeitom*). Iz nekog razloga, njegov sin napustio je Jeruzalem i otišao svoju sreću potražiti u SAD-u. Postao je nevjerovatno uspješan i počeo je raditi u Bijeloj kući. Uspinjao se postupno i na kraju došao do pozicije šefa osoblja u Bijeloj kući. Prošlo je 10, 20, ili čak 30 godina otkako su otac i sin posljednji puta vidjeli jedan drugoga. Kada otac želi čuti što se dogodilo s njegovim sinom, ne zanima ga je li diplomirao pravo na Harvardu sa pohvalama ili kako je od stažista u Bijeloj kući došao do pozicije šefa osoblja. Njega zanima samo jedna jedina stvar – je li njegov sin još uvijek 'erlihe Jid' (iskren i ispravan Židov) ili ne? Moć je opojna. Kada je osoba u Washingtonu i u Bijeloj kući, kada doslovno

(nastavak s 8. stranice) **Rabbi Yissocher Frand: Izmišljena poruka**

ima svoje prste na polugama moći koja kontrolira svijet – to je vrlo opojno. Čovjek može postati toliko opijen tom moći da mu sve drugo prestaje biti važno. Za ovog *Jerušalmi Jida* iz Mea Šearima, Harvard i Bijela kuća, novac, moć, limuzina... ne znače ništa. On želi znati samo jednu stvar – da li njegov sin stavlja tefilin svaki dan; jede li košer; uči li? Sve ostalo njemu ne znači ništa.

Upravo to je ono što se dogodilo sa Josefom. Otišao je od kuće sa 17 godina. Postao je prvi čovjek do faraona, kralja Egipta. Josef je bio drugi najmoćniji čovjek na svijetu. „Postao sam 'otac' faraonu. „Postao sam upravitelj cijele faraonove kuće (Bi-

jele kuće tog vremena)“. Međutim, „*u'mošel b'hol Erec Micraim*“ ne znači „Ja sam vrhovni vladar Egipta“. Ta tvrdnja znači, „Ja vladam nad Egiptom, a ne Egipat nada mnom.“ Ja nisam postao utopljen u društvo i kulturu, u razuzdanost i pokvarenost Egipta. „Egipat me nije nadvladao. Ja sam nadvladao njega. Ja sam još uvijek glavni. Nikada nisam odbacio svoj židovski način života.“

To odgovara na oba naša pitanja. Josef se nije hvalisao time da vlada cijelim Egiptom. „Ja sam glavni u Egiptu“ bila je poruka njegovom ocu kako bi znao da egipatska kultura nije preuzela vlast nad njegovim životom, već je on bio taj koji je

glavni te ni na jedan način nije pustio utjecaju okoline. Braća su došla ocu i rekla mu „Josef je još uvijek živ“ i sada ćemo ti reći ono što te jedino zanima: On vlada (*mošel*) nad Egiptom, a ne obratno – što znači da nikada nije odbacio svoj judaizam. To je jedina stvar koja je Jaakovu bila važna.

To je i hvalospjev koji je Hasam Sofer rekao o Gaonu Ravu Josefu Dovidu: On je bio Napoleonov blizak prijatelj, ali je svejednako ostao '*erlihe Jid*'. Nikada nije izgubio svoju srž. On je vladao (*mošel*) nad cijelom kulturom Francuske. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi dr. Abraham J. Twerski:

Pouke Josefovog epskog susreta

Nakon što se Josip razotkrio svojoj braći, rekao im je: "Sada se nemoj ljutiti na sebe. To je bio plan Vječnoga."

Bile su to utješne riječi, ali iako je to bio plan Vječnoga, oni su postupili potpuno slobodno kada su ga prodali u ropstvo. Vječni je to mogao učiniti i na druge načine. Oni ni na kakav način nisu mogli izbjeći svoju krivicu. Pa kako da se ne ljute na sebe?

Odgovor leži u riječi "sada". Tamud kaže da riječ "sada" ukazuje na *tešuvu*. Primjereno pokajanje čovjeka za ono loše što je učinio, tako da odluči da to više neće ponoviti, i trudi se da iz svog karaktera ukloni one iskvarene osobine koje su omogućile da dođe do tih pogrešnih postupaka, može ukloniti teško breme prošlosti s njegovih ramena i omogućiti mu da se posveti "sadašnjem trenutku", sadašnjosti koja je neopтереćena.

Ako učinimo primjerenu *tešuvu*, nema potrebe da se ljutimo na sebe zbog svojih pogrešaka.

Malo je priča u Tori koje su toliko bremenite emocijama i psihološkim spoznajama kao što je to epski susret Josefa s njegovom braćom. Prvo, vidimo kako umovi velikih ljudi, Jakovljevi sinovi, mogu biti izopačeni ljubomorom i mržnjom do te mjere da su u stanju opravdati počinjenje tako jezivog čina, prvotno planiranje da ubiju svog brata, a kasnije njegovu prodaju u ropstvo. Ovu priču čitamo iz godine u godinu, no ona nikada nije izgubila svoj emocionalni naboj. Ja sam do sada slušao ponavljanje ove priče više od sedamdeset godina, pa ipak kad čujem čitača Tore kako kaže: "I Josef se više nije mogao suzdržavati pa povika:" Neka svi napuste ovu prostoriju! ", i zatim reče: "Ja sam vaš brat, Josef, kojeg ste prodali u ropstvo u Egipat" (Brešis 45, 1-3), stisne me u grlu kao da to po prvi put čujem.

Ima nekoliko psiholoških poruka u ovom epskom događaju. Rečeno nam je (Raši, Brešis 37) da je Josef bio zapanjujuće sličan Jaakovu. Is-

tina, kada je napustio svoju braću sa sedamnaest godina, brada mu još nije narasla, a sada je nosio bradu. No i Jaakov je imao bradu. Zar nisu mogli uočiti sličnost? Midraš kaže da su ušli u grad na deset različitih vrata, jer su se htjeli raspršiti gradom, da potraže Josefa. Očito su smatrali da će ga moći prepoznati među tim brojnim stanovništvom. Pa ipak, ovdje, točno ispred njega, oni ga nisu bili u stanju prepoznati! Čudno!

Midraš kaže da kad je Josef htio uzeti Šmona za taoca, Šimon je savladao sve vojnike koji su bili poslani da ga sputaju. Josef je potom poslao svoga sina, Menašea, dječaka od osam godina, koji je Šmona jednim udarcem u leđa, srušio na zemlju, na što je ovaj izjavio: "Ovaj udarac je iz doma mog oca!" Netko iz Jaakovljevog doma u Egiptu? Osmogodišnji dječak! Nije li očito da to može biti samo Josefov sin?

Za stolom na objedu, Josef ih je posjeo, govoreći: "Reuven, Šimon, Levi, itd., sinovi iste majke, sjedite ovdje. Dan i Naftali, sinovi iste majke, sjedite ovdje" itd. Može li biti očitije? Ipak, čak i kad se Josef razotkrio svojoj braći, njima je bilo teško povjerovati da je to on!

Vjerujem da je ovdje na djelu fenomen poricanja. Poricanje, negiranje, je psihološki obrambeni mehanizam koji djeluje podsvjesno, i osoba ga ne primjećuje. To je mehanizam koji čini da je osoba nesvjesna nečega, spoznaja čega bi bila izuzetno uznemirujuća. Kako bi osobu zaštitilo od boli, poricanje čini osobu slijepom prema onome što joj se nalazi ravno pred očima, a ona to nije u stanju vidjeti ništa više nego li je slijepac sposoban vidjeti dugu.

Braća su bila uvjerena da su Josefovi snovi njegove grandiozne fantazije, a ne proročanstva, te ih je njihova mržnja prema onome za što su smatrali da je bila njegova želja da vlada nad njima navela da ga prodaju u ropstvo. Da su našli Josefa kako radi kao nečiji rob, oni bi ga bez problema prepoznali. Njihova podsvjesna obrana, koja ih je štitila od toga da shvate da je bilo pogrešno to što su smatrali da njegovi snovi nisu bili ništa drugo do nje-

gove grandiozne fantazije, gurnula ih u poricanje, tako da kada su se poklonili pred njim, poput snopova u snu, oni si nisu mogli dopustiti da priznaju da su njegovi snovi bili proročki i da su se ostvarili. Tora nam je time dala jasan slučaj poricanja.

Jedna od upadljivih pogrešaka u cijelom ovom epskom događaju jest način na koji je Jaakov reagirao kad je saznao istinu? U blagoslovima upućenim svojoj djeci prije njegove smrti, Jaakov jedva da aludira na taj postupak braće, a oni su kasnije šalju Josefu poruku da je Jaakov tražio da im se ne osveti. Ali kako je Jaakov reagirao kad je doznao da je Josefov krvlju natopljeni plašt bio prijevara, i da su mu njegovi sinovi priuštiti dvadeset i dvije godine nečovječne patnje? Zar nije vikao na njih i proklinjao ih zbog njihovih laži i nezamislive žalosti koju su mu prouzročili? Zašto nam Tora ne iznosi njegovu reakciju?

Odgovor je jednostavan. Tora nam ne iznosi Jaakovljevu reakciju jer Jaakov nije reagirao. Midraš tvrdi da je Jaakov rekao: "Vječni se odvratio od mene", a Vječni je rekao: "Ja upravljam događajima kako bi njegov sin postao potkralj najvećeg carstva na svijetu, a on se žali."

Josef je rekao svojoj braći: "Niste me vi poslali u Egipat, već Vječni" (Brešis 45,8). Nije to bilo nešto čime bi se ublažila njihova krivnja, već istinsko vjerovanje. Tijekom žalovanja Jaakov je bio lišen b-žanskog duha, ali onog trenutka kad je saznao da je Josef živ, b-žanski duh mu se vratio i on je shvatio, kao što je to shvatio i Josef, da su braća bila pijuni u rukama Vječnog. On je čvrsto vjerovao da nisu braća bila ta koja su ga prodala u Egipat, već da je to bio Vječni, pa im je stoga dao tek packu po ruci prije svoje smrti.

U tome se sastoji istinska emuna. Ne reagirati nakon dvadeset dvije godine patnje zato što je čovjek vjerovao i pouzdavao se u Vječnog.

Još jedan aspekt u epizodi s Josefom je pitanje koje su postavili brojni komentari Tore. Budući da je znao koliko duboko njegov otac mora da tuguje, zašto Josef nije

Mašljah u nama

Uvijek sam me intrigirao dramatičan susret dvaju vođa Izraela, Jude i Josefa, koji se događa na početku naše *paraše*. Tora kaže: "Tada mu je Juda prišao [Josefu]" (*Postanak 44, 18*). Ovaj povijesni događaj predskazuje buduću Mesijansko doba, kada će Židovski narod najprije voditi Mašijah, sin Josefa, a potom Mašijah, Davidov sin (Judin potomak).

Ovaj tjedan Haftara također predviđa ovaj budući događaj. Židovski narod se opisuje kao da je u stanju fizičkog i duhovnog izgnanstva, ali će u konačnici biti potpuno izbačeno. "Evo, uzimam štap Josefa, koji je u ruci Efrajima i plemena Izraelovim njegovih drugova; i postaviti ću ih s njim sa štapom Jude, i ja ću ih staviti u jedan štap. ... odvesti ću sinove Izraelove od naroda kojima su otišli, skupiti ću ih sa svih strana i dovesti ću ih u njihovu zemlju. ... i više se nećete okaljati njihovim idolima, njihovim odvratnim stvarima ni svim njihovim prijestupima. ... a moj sluga David će im biti kralj, i jedan će pastir biti za sve njih, i oni će ići po Mojim uredbama i poštivati Moje zakone i vršiti ih" (*Ezekiel 37,9-24*).

Naše se sadašnje izgnanstvo naziva "Esavovim izgnanstvom". Esav i njegova anti-duhovna skupina nastoje nam nametnuti da je naše post-

ojanje potpuno površno i čulno, da život nije ništa više od niza događaja koji se događaju slučajno. Stoga je naša svrha da zgrabimo privremeni užitak, bilo koji možemo. Taj stav nas zakopava kroz udaljšavanje od B-ga i bilo kakve vrste dubljeg značenja. Naša je egzistencija obična, besmislena – također poznata kao izgnanstvo!

Porijeklo izgnanstva i izbačeno se može pratiti unatrag do Jakova. Midraš kaže: "Jakov vidje sve starješine Esava i upita se: "Tko može zarobiti sve njih? "Stoga je zapisano: "Ovo su potomci Jakova - Josef" (*Postanak 37,2*). Kao što je pisano: Kuća Jakovljeva će biti vatra, dom Josefov plamen, a kuća Esavova slama (*Ovadia 1,18*). Iskra izlazi iz Josefova, i ona ih sve razara i uništava."

Josef je latentna Židovska iskra koja mirno živi unutar svakog od nas. Faraon je bio taj koji je o njemu rekao: "Možete li naći čovjeka poput ovoga u kojem postoji takav duh?" Kada se ova Židovska iskra zapali izbija silna, čudesna duhovna vatra. Toplina tog plamena oživljava naše živote s radošću i smislom. Njegova svjetlost proguta i raspršuje tamu i tugu koje nas okružuju, tako da nikakva vanjska barijera ne može stajati na našem putu. Taj potencijal leži u nama, ali kako ga

dohvatiti?

Ta se iskra zapali svaki put kada se Juda približi Josefu i njihove čudesne duhovne moći se integriraju. Nakon rođenja Jude njegova majka Lea je izjavila: "Ovaj put ću zahvaliti B-gu" (*Postanak 29,35*). Juda simbolizira našu sposobnost da prepoznamo B-ga i izrazimo Mu zahvalnost. Samo ako proglasimo svoju zahvalnost i poštovanje za odanost B-gu mi možemo pristupiti svojoj gorućoj, skrivenoj duši.

Tada Juda reče Josefu: "Dopustite da vaš sluga kaže nešto u uši moga gospodara i ne dozvolite svojoj srdžbi da se raspali protiv vašeg sluga" (*isto 44,18*). Naše su uši staze do naših srca. Iskazivanjem pred B-gom naše svijesti o Njegovoj povezanosti s našom svakom misli i svakim dahom, možemo rastopiti gorčinu ljutnje, koja pokriva naša srca i živote.

B-žja dobrotu prožima svaki aspekt stvaranja i svakog našeg iskustva. Kada tražimo B-žju blagonaklonost čak i u najcrnijim vremenima, i zahvaljujemo Mu na tome, mi udružujemo Judu s Josefom i dostojni smo velikog izbačeno čak i u teškoći izgnanstva. Amen!

A gutn Shabbos! Šabat šalom!

Prevela Tamar Buchwald

(nastavak s 16. stranice) **Rabbi dr. Abraham J. Twerski: Pouke Josefovog epskog susreta**

poslao poruku svom ocu: "Nemoj tugovati za mnom, ja sam živ."

Moj pokojni brat, Rav Shloime zt"l, daje odgovor o kojemu valja pažljivo promisli.

Rambam (Hil. tešuva 2,4) kaže da je za istinsku tešuvu potrebno više od samog kajanja. Tešuva zahtijeva cje-loviti preustroj karaktera, tako da osoba može reći, "Ja više nisam ona osoba koja je počinila taj grijeh. Ja sam sada druga osoba." Kada se to postigne, "novu osobu" se ne drži krivom za ono što je prethodna osoba bila učinila.

Jedan od načina na koji se pokazuje da je netko postao druga osoba, kaže Rambam (*isto 2,1*), jest da ako se osoba nađe u sličnim okolnostima kao onda kada je sagriješila, ali ovaj put postupi drugačije, i ne ponovi grijeh, to je znak da se doista promijenila i da je sada druga osoba.

Da je Josef svojoj braći samo tako oprostio, on bi bio velikodušni svetac, a oni bi bili najniži pokajnici, osuđeni da zauvijek nose sramotu svojega čina. Josef je čuo njihove riječi kajanja (*Brejšis 42,21*), ali ono što im je htio bio je dati je bila prilika da se iskupe kako bi mogli imati osjećaj dostojanstva i samopoštovanja i hodati pravo, visoko uzdignute glave.

Da bi to postigao, Josef je organizirao događaje tako da bi Benjamin, koji je sada postao Jaakovljevi miljenik, bio sumnjičen za krađu, te bio zadržan kao rob. Kako bi braća reagirala? To im je bila prilika da ponove svoj grijeh. "Dobro, očevo novi miljenik je lopov. Mi se možemo savršeno dobro slagati i bez njega. Riješili smo se Josefa, koji je bio očevo miljenik, i sada se možemo riješiti Benjamin."

Ali ovaj puta su braća postupila drugačije. Jehuda je rekao: "Poštedi

Benjamina. Vрати ga njegovom ocu. Ja ću biti rob umjesto njega." Kada je vidio da su se braća doista iskupila, Josef im se tada mogao otkriti. Očuvao je njihov ponos.

Josef je mogao poslati poruku Jaakovu, ali to bi razotkrilo sve, i braća nikada ne bi imala priliku da se iskupe. Josef je znao da će se snovi ostvariti, i on je stvari isplanirao tako da simuliraju prvobitni grijeh.

Ali zašto je dopustio da njegov otac pati? Ovo je snažna poruka. Josef je dobro poznao svog oca, i znao je da bi Jaakov rado prihvatio dvadeset i dvije godine patnje kako bi omogućio svojoj djeci da steknu samopoštovanje, a ne da budu ostatak svog života shrvani krivicom.

Ovo je glavna pouka Josefove epske priče i govori nam koliko je važno u životu imati samopoštovanje. ■

Rabbi Shaul Youdkovitch, Live Kabbalah:

TJEDNI ZOHAR: VAJIGAŠ

Prethodna *paraša* (Mikec) završava time da je Josefov srebrni pehar pronađen među osobnim stvarima Benjamina (najmlađeg Jakovljevog djeteta i jedinog koji mu je ostao od Rahel). U tom trenutku naša *paraša* započinje, i kaže: "Onda mu (Josefu) pristupi Juda i reče..." (*vajigaš*, na hebrejskom), Zohar se pita zašto je Tora izabrala upotrijebiti glagol "*vajigaš*" (u hebrejskom postoji još mnogo sinonima za glagol "pristupiti"), te objašnjava da je korijen riječi "*vajigaš*" NGŠ (ו.ג.ש) koji je isto tako i korijen riječi "*hitnagšut*" (sudar) - sudar između dvaju svjetova:

Fizičkog zemaljskog svijeta kojeg predstavlja Jehuda (Juda), čiji je potomak Kralj David, *sefira Malhut* - našeg materijalnog svijeta, ispunjenje naših potreba, želja i volje.

S druge strane tu je:

Duhovni svijet kojeg predstavlja Josef - *sefira Jesod* koja prikuplja sve božansko obilje i prenosi ga na *sefiru Malhut*. *Sefira Malhut* određuje i kontrolira koliko će božanskog obilja ući u naš život. Budući da u duhovnosti ne postoji prisila, nitko osim nas samih ne može odrediti količinu svjetla koja će se otkriti u našem životu. Sudar koji smo spomenuli, sudar je između dvaju suprotnih poriva - našeg poriva za povezivanjem s našim Stvoriteljem te potrebama, porivima i željama našeg tijela.

Kad osjećamo da nema strujanja u našem životu to je znak da ispunjavamo samo materijalne porive i potrebe, te da nismo povezani sa *sefiram Jesod* i božanskim obiljem. Da

bismo se ponovno povezali mi trebamo stvoriti čudo (*nes*) u svom životu. Hebrejska riječ *nes* (čudo) slična je riječi *lanús* (bježati) i *lehitneses* (dizati se gore i iznad nečega). To znači da trebamo bježati, pobjeći od naše fizičke, životinjske prirode, od načina na koji smo se navikli ponášati čitav svoj život. Izbjeći strah, ljutnju i osjećaj da smo žrtve, i podignuti se na višu razinu. Prevladavati svoju prirodu i pronaći neki drugi način koji će nas dovesti do prave promjene i preobrazbe.

Na taj je način Juda funkcionirao. On je stao pred Josefa i bio je spreman žrtvovati se, ne postupiti po svom instinktu za preživljavanje i boriti se za svog bližnjeg - svog oca (on je zajamčio Jakovu da će Benjamin biti na sigurnom i da će se vratiti), i svog brata. Juda govori iz dubine svog srca, iz čiste neudžnosti i brižnosti za druge, i kad potpuno vjeruje da je to ispravan način, on uspijeva tu poruku predati dalje. Zohar objašnjava da je ta poruka tajna vjere - sposobnost spajanja gornjih duhovnih svjetova i materijalnog svijeta - i kada je to postignu-

to "Josef se nije mogao savladati pred onima koji su stajali oko njega..." Onog trenutka kad stvorimo čudo, *sefira Jesod* se više ne može zadržati i počne nam se događati sve više čuda i iznenađenja, dok nam iz gornjih svjetova dotiče beskrajno izobilje.

**Bit onoga zašto smo stvoreni
je da budemo kreatori,
da stvaramo čuda
i pretvaramo tamu u svjetlost,
i gorčinu u slast.**

To je bit onoga zašto smo stvoreni - da budemo kreatori, da stvaramo čuda i pretvaramo tamu u svjetlost, i gorčinu u slast. Da idemo protiv svoje prirode i da izazivamo promjene u svom životu i životu onih koji nas okružuju na neobičan način, na altruističan način, koji je pun teškoća i prepreka, no na kraju će naš svakodnevni pakao pretvoriti u raj na zemlji. ■

Biseri hasidske mudrosti

N ikada neću zaboraviti ženu koja me je jednom upitala jesam li ja toliko netolerantan da ne priznajem konzervativnim Židovima pravo na postojanje. Ja sam joj odgovorio:

"To je istina... ali ja ne priznajem niti ortodoksne, ultra-ortodoksne, haside, reformirane, niti sve ostale postojeće denominacije. Zato što su to sve ljudskom rukom napravljene etikete, kojima nema mjesta u odnosu duše i Boga.

I zaista, je li Bog ortodoksan, konzervativan, ili reformiran? Je li On Židov ili nežidov? Crn ili bijel? Je li On zaista On - muško ili žensko? Čak i netko s osnovnim znanjem o duši dobro zna da ne smijemo lijepiti ljudske, subjektivne etikete na ono što je božanske prirode."

R. Simon Jaconson

D ovoljno je da čovjek odškrine ulaz svog srca veličine "vrška igle."

Naravno, ako osjeća ubod u srcu kao žar na goloj koži, a ne kao iglu zabodenu u mrtvo meso. ■

R. Menahem Mendel iz Kock

K ada osjećaš da ćeš puknuti od gnjeva - stani.

Zamisli da si već eksplodirao i sada se osjećaš iscrpljeno.

Jer to se događa kad se naljutiš: tvoja te duša napušta.

Učini tako

i tvoje će ljutnje nestati kao da je nikada nije bilo. ■

R. Nahman iz Breslova

Bisere sakupio i preveo Nenad Vasiljević

Nisan Mindol:

Moja molitvaa što se mene tiče (My prayer ...as for me)

Drugi dio: Šabatne molitve

Mikdaš Meleh (nastavak)

„Da bi bolje, dublje razumjeli izraze koje u ovoj kitici koristi pjesnik – kabalist, Rabbi Shlomo Alkabetz, trebamo se osvrnuti na način na koji Kabala tumači naš svijet kao tro-dimenzionalni. Oni nazivaju te tri dimenzije: *olam*, *šana*, *nefeš*, pojmovima koji u slobodnom prijevodu znače „prostor“, „vrijeme“ i „život“. U svaku od ove tri dimenzije B-g je umetnuo jedan sveti i jedinstveni element: u vrijeme – Šabat; u prostor – Svetu Zemlju, posebno Jeruzalem; i u život – Židovski narod (radi Tore i *micvot*).

Ukratko: u kabali se pojam „kraljevski“ općenito shvaća u smislu „utjecaj / upliv“ – zato jer kralj vlada radi svog utjecaja, a taj se utjecaj širi od njega kao osobe do svakog pojedinog podanika u njegovom kraljevstvu.

U tom smislu se i Šabat naziva „Kraljicom“ jer se njen utjecaj širi na svaki pojedini danu tjednu.

Slično se Jeruzalem zove „Kraljevski Grad“ jer se njegov utjecaj osjeća u svakom kutku svijeta a Židovi se nazivaju „kraljevstvom svećenika“ radi duhovnog utjecaja na cjelokupno čovječanstvo.

Svaki od ova tri utjecaja – Šabat, Jeruzalem i Izraelski narod – ima svoje kraljevsko porijeklo i svetost od Kralja nad Kraljevima, Svetog Jednog, bio On blagoslovljen, naš

B-g i Stvoritelj, zato jer je B-g tako izabrao i odlučio. Kraljevi izabiru i postavljaju svoje ministre / službenike radi njihovih posebnih sposobnosti za određenu službu, i daju im posebnu čast i ovlasti da vladaju u kraljevo ime i uz pomoć njegovog autoriteta/ utjecaja.

Prema redoslijedu, Šabat je prvi, jer je bio sedmi dan Stvaranja kojeg je B-g učinio svetim danom za odmor.

Svetost i kraljevski status Židovski je narod dobio kada su primili Toru i Mitzvot na Brdu Sinaj, sedam tjedana nakon što su se oslobodili egipatskog ropstva.

Sveta Zemlja je nastala četrdeset godina kasnije, kada je židovski narod zauzeo Obećanu Zemlju, koja se ranije zvala Kanaan. Jeruzalem je postao Sveti Grad kada ga je B-g izabrao za mjesto gdje će biti *Bet Hamikdaš*.

Tako su tri izabranika – Šabat, Jeruzalem i Židovski narod – međusobno nerazdvojno povezani. Šabat je nezamisliv bez Židovskog naroda kao i Židovski narod bez Šabata, Jeruzalem bi bio prazam bez Židova isto kao što bi Židovi bili prazni bez svega onoga što Jeruzalem znači.

U vrijeme današnjeg *galuta*, u kojem vladaju zbrka i mrak, ovo jedinstvo je katkad nejasno ili čak i posve raskinuto. Zato pjesnik *galut* naziva „prevrat, potres, ruševina“ (*mahapeha*), riječ koja se prvi puta pojavljuje u Tori u vezi rušenja / potresa u Sodomi, kada su Sodoma i ostala tri grada slična Sodomi preokrenute naglavačke. Takav je prevrat nastao *galutom*, umjesto da se Židovski narod poštuje i da mu se iskazuje najdublja zahvalnost za sve što je postigao i učinio za dobrobit čovječanstva kroz brojne generacije, kroz stoljeća, ostali ga narodi mrze,

(nastavak s 20. stranice) **Nisan Mindel: Moja molitva ...a što se mene tiče**

preziru i progone na najokrutnije i najnečovječnije načine a često je najveći neprijatelj Židovskog naroda postao najveći junak i vođa tim neprijateljskim narodima.

Štoviše, u takvom užasnom mraku, u zbrci *galuta* i sami su se Židovi znali naći potpuno smeteni i zbunjeni i često su činili pogreške i postupali su na pogrešan način. Neki Židovi u svom životu pokušavaju oponašati ne-židove; oni ne shvaćaju da zanemarujući Židovski način Tore i *micvot*, svoj život preokreću naglavačke. Čak i neki koji imaju vjere u B-ga, usuđuju se činiti djela koja su suprotna B-žjoj Volji; oni su poput lopova koji se nada da će biti uspješan u krađi „uz B-žju pomoć“! (*Berahot 63a*, prema verziji Eyn Yaakov).

U svoj toj zbrci i mraku *galuta*, jedini pravi put za Židova je da se okrene prema Tori i *micvot* koji će osvjetliti njegov put, kao što je zapisano; „*Micva je lampa i Tora je svjetlost*.“ (Proroci 6,29). Šabat je posebno uspješan u rastjerivanju mraka i zbunjenosti *galuta*, a pa-

ljenje Šabatnih svijeća je najvidljiviji simbol Šabata. Ova velika *micva* puna dubokog značenja, koja je posebna privilegija Židovske majke i kćeri, istinski ispunjava svjetlom Židovski dom i život. Ali poštivanje i držanje Šabata šire je od toga. Ne samo što osvjetljava mrak *galuta*, nego ukida sam *galut*. Naši su Mudraci rekli; „Kada bi cijeli Židovski narod samo dva puta držali Šabat kako treba, istog bi časa bili iskupljeni.“ (*Šabat 118b*). Tako, kada se pojavi naš Pravedni Iskupitelj, svi će se prognani Židovi okupiti u Svetoj Zemlji, i ponovo će biti izgrađen *Beth Hamikdash* u Jeruzalemu, na mjestu na kojem je i bio. Jedinstvo tri „dimenzije“ - Šabat, Jeruzalem i Židovski narod - tada će se obnoviti i u potpunosti ostvariti u stvarnom životu. Tada će se ostvariti savršeni svijet, kojeg su našu Mudraci nazvali „svijet koji je u cijelosti Šabat“ - kao konačni cilj Stvaranja. ■

Odabrala i prevela Jasenka Furst

Rabbi Shaul Youdkovitch, Live Kabbalah:

MJESEČNI ZOHAR: TEVET – JARAC

Mjesec tevet je deseti mjesec u hebrejskom kalendaru, a njegov je astrološki znak Jarac.

Mjesec jarca može se smatrati dobrim mjesecom, jer je jarac na hebrejskom גדי (*gedi*), ova riječ sadrži slova ג (gad), što znači "(dobra) sreća". Međutim, u stvarnosti se jarci ne oslanjaju na svoju sreću, i umjesto toga vjeruju samo u svoj naporan rad. Mnogi od njih imaju tendenciju da budu pesimisti i razviju anksioznost ponekad sve dotle da im je potrebna i klinička skrb.

Indikacija ovog problema se nalazi u priči plemena Gadovog, jednog od dvanaest sinova patrijarha Jakova. Mudrost kabale uči da dvanaest biblijskih plemena Izraela predstavljaju tajne dvanaest znakova zodijska. Priča o njihovom rođenju, njihovim imenima i povijest svakog plemena opisuje značajke samih znakova zodijska.

Priča o rođenju plemena Gadovog u knjizi Postanka, govori nam da kada je Gad rođen, Lea (Jakovljeva žena), nazvala ga je Ba-Gadu (בא-גד) što znači, stigla je sreća, jer je Jakov imao drugog sina). Međutim, u biblijskom tekstu slovo א *alef* koje simbolizira Svjetlo Stvoritelja je nestalo, i napisano je בגד (značenje: izdaja). Ovaj nedostatak B-žanske Svjetlosti razlog je zašto su ljudi rođeni u znaku Jarca stalno u potrazi za ovim izgubljenim slovom א - *alef*, izgubljenim svjetlom, i to je razlog zašto oni tako često osjećaju nedostatak i anksioznost. To je razlog zašto su oni stalno u potrazi za onim

što ste izgubili, ili osjećaju da nešto nedostaje.

Oni uvijek imaju osjećaj da će ih sreća izdati. Oni čekaju "da padne i druga cipela", ne mogu vjerovati da im sve ide odlično, kad stvari tako idu. Pojavi se šablona po kojoj jarci izgrade nešto i odjednom sve izgube, stoga je potrebno da se obnavlja od početka. To proročanstvo koje se ispunjava samo po sebi, da će nešto poći po zlu, modelira ih za neuspjeh i učvršćuje njihov sustav vjerovanja da se ne mogu osloniti na sreću, već samo na svoj naporan rad, i otuda dolazi njihova marljiva priroda.

Jarac, koji pripada elementu Zemlje, također je prvi od znakova u zimskim mjesecima. Kao što smo spomenuli u prethodnim člancima, svako godišnje doba simbolizira je-

dno od slova u imenu Stvoritelja, יהוה, Tetragramu. Posljednje slovo ה - *he* simbolizira zimu, koja je zadnje godišnje doba u godini. To slovo ה - *he* predstavlja naš ograničeni fizički svijet i stalnu glad za primanjem. Jarci imaju veliku želju/glad za materijalnom sigurnošću, Vodenjak žudi za znanjem i komunikacijom, a Ribe žude za toplinom i detaljima.

Zemaljski znakovi se smatraju vrlo praktičnima i to djelomično objašnjava zašto su jarci "suhoparni", dobro organizirani i realni (mogu se naći često da rade u upravi i računovodstvu). To je razlog zašto je rečeno da su jarci rođeni "stari", ali i zato što su imali teške djetinjstvo i doživjeli velike krize, oni osjećaju da nisu nikad imali djetinjstvo. To im uvelike doprinosi da odrastu u jake, čvrste, otporne i realne osobe.

Sile koje utječu na Jarca

Planet koji upravlja jarcem je Saturn.

Sefer Jecira (Knjiga stvaranja) – koja se pripisuje patrijarhu Abrahamu – kaže nam da su 22 hebrejska slova hebrejskog alefbeta (abecede) gradivni blokovi svemira. Ova slova predstavljaju duhovne frekvencije koje su stvorile naš svemir. *Sefer Jecira* nas uči da su te 22 frekvencije koje predstavljaju 22 hebrejska slova alati koji se koriste za prijenos duhovnog bogatstva.

Prema kabali i *Sefer Jecira* svakim mjesecom vladaju dva hebrejska slova. Jedno slovo vlada planetom

(nastavak s 14. stranice) **Rabbi Shaul Youdkevitch, Live Kabbalah: Mjesečni Zohar: Tevet – Jarac**

koja dominira nad znakom. Drugo slovo vlada astrološkim znakom mjeseca. Planet teveta je Saturn, a njime vlada slovo **ב** (*bet*). Njegov astrološki znak je Jarac, kojim vlada slovo **ע** (*ajin*).

Slovo **ב**

Poznati Midraš nam govori da kada je Stvoritelj htio stvoriti svemir svako hebrejsko slovo došlo je k njemu i molilo ga da ga koristi za stvaranje svijeta. Na kraju je izabrano slovo **ב** - bet budući da je ono slovo blagoslova (*ברכה*).

Ako razmotrimo strukturu slova **ב** - bet vidimo da ono ima liniju na dnu koja simbolizira zemlju. Gornja linija simbolizira nebo, a vertikalna linija koja ih spaja simbolizira vezu između dviju sila zemlje i neba. Ova veza između zemlje i neba je mjesto odakle dolazi moć blagoslova. Slovo **ב** - *bet* također gleda prema naprijed, a sa stražnje strane je zatvoreno i to nas uči

da ako želimo blagoslove u našem životu uvijek trebamo gledati naprijed. Ako je tako, zašto smo onda ranije kazali da su jarci pesimistični i da se samo oslanjaju na vlastiti naporan rad?

RABaD (Rabi Abraham Ben David iz Poskiresa) objašnjava da moć Sa-

turna dolazi od činjenice da je on planet uništenja. To je zato što ga ne zanima niti mu je stalo do potreba fizičkog tijela, i stoga ih uništava. Saturn nije povezan s tjelesnošću, a ta svijest postavlja pitanje: "Zašto se bojimo ostaviti se materijalnog?" On nas tjera da se ponovno povežemo s duhovnim i shvatimo da uspjeh ne dolazi od fizičkih stvari i to je razlog zašto je njegov posao uništiti, uništiti našu ovisnost o materijalnom, kako bi nas se probudilo i navelo da shvatimo da nam se ispunjenje, zadovoljstvo i istinsko povjerenje nikada ne može uzeti.

Saturn, "Veliki Učitelj", uči nas da su duhovne i mentalne sposobnosti koje smo stekle tijekom života naša najistinskija imovina. Samo one nam mogu dati pravi osjećaj radosti, sreće i povjerenja.

Jarac je od djetinjstva učio na teži način, da su duhovnost, smisao za praktično, dobrota i dijeljenje jedine prave stvari koje su važne. Potom je također poznato da kako jarci stare, oni postaju sve mlađi, budući da su napokon u svojoj odrasloj dobi uspjeli naučiti tajnu života; da je duhovnost u kojoj se ona (tajna) nalazi. Oni počnu istinski uživati u životu u svojim kasnijim godinama.

Kad Jarac shvati da je njegovo pravo bogatstvo u smislu za praktično, duhovnosti, obilju, suosjećanju i dijeljenju, on odvlači svoju radinost, odanost, proračunatu prirodu i ambicioznost u tom smjeru, i onda ga ništa ne može zaustaviti.

Spomenuli smo prije da je hebrejsko slovo koje kontrolira Jarca, pre-

ma Sefer Jecira **ע** (*ajin*) koje zajedno s **ב** čini **ב"ע** što simbolizira *Sefiru Hohma* i njezin ogroman intenzitet. Jarci imaju mogućnost zadržati ovaj intenzitet, željeti i raditi za njega. To je razlog zašto jarci imaju najveću sposobnost da uživaju u duhovnosti, bogatstvu, radosti i pravoj izvjesnosti.

Kad počne tevet mi se svi nalazimo pod utjecajem Jarca i to je razlog zašto je to velika prilika za nas da naučimo, da vidimo svoje živote kao duhovni projekt. To je savršeno vrijeme da se napravi popis svih duhovnih dobara koje smo nakupili tijekom godina. To će nam dati dobar pokazatelj za ono što želimo od života, i motivirati nas da nastojimo biti poput Jarca; uživati u duhovnosti, bogatstvu, radosti i istinskoj sigurnosti. ■

Prevela Tamar Buchwald

Iz domaćeg tiska

VIJESTI

Izrael će ograničiti kontakte s austrijskim ministrima krajnje desnice

Index, 19.12.2017.

IZRAEL je obznanio u ponedjeljak da će surađivati s novom austrijskom vladom koju sačinjavaju desnica i krajnja desnica, ali za sada neće imati izravne kontakte s ministrima krajnje desnice.

Prema priopćenju izraelske vlade, premijer Benjamin Netanyahu je u izravnom kontaktu s konzervativnim kancelarom Sebastianom Kurzom, šefom Austrijske narodne stranke (OeVP) koja je pobi-

jedila na parlamentarnim izborima u listopadu.

Kurz je povjerio Austrijskoj slobodarskoj stranci FPÖ (krajnja desnica) šest portfelja, među kojima unutrašnjih poslova, obrane i vanjskih poslova, u svom kabinetu od 13 ministara koji je u ponedjeljak preuzeo dužnost u Beču.

"Za sada će Izrael zadržati radne odnose na razini visokih dužnosnika s ministarstvima koja vodi ministar iz FPÖ", navodi se u priopćenju. FPÖ utemeljili bivši nacisti,

Izrael 2000. prekinuo odnose s Austrijom

Prema tom tekstu, Netanyahu je tražio od ministarstva

vanjskih poslova da odredi ponašanje Izraela u odnosima s novom koalicijom na vlasti u Austriji. ■

SAMI PROTIV SVIH

'OVO JE UVREDA KOJA NEĆE BITI ZABORAVLJENA!' Amerikanci glasali protiv rezolucije Vijeća sigurnosti o Jeruzalemu, ambasadorica uputila bijesnu poruku

Jutarnji list 18.12.2017.

Sjedinjene Države su u ponedjeljak stavile veto na rezoluciju Vijeća sigurnosti o Jeruzalemu koja poziva sve države da se suzdrže od preseljenja veleposlanstva u taj grad.

Rezolucija kritizira odluku koja želi izmijeniti "karakter, status ili demografski sastav Svetog grada Jeruzalema" i traži da se one povuku, no ne imenuje izričito predsjednika Trumpa i SAD.

Predsjednik SAD-a Donald Trump 6. prosinca raskinuo s desetljećima dugom politikom SAD-a i priznao Jeruzalem za prijestolnicu Izraela što je ugrozilo mirovne napore na

Bliskom istoku i uznemirilo i arapski svijet i zapadne saveznike.

Protiv nacra rezolucije, koji je pripremio Egipat, glasao je samo SAD, a 14 zemalja članica Vijeća glasalo je za nju. Veleposlanica SAD-a Nikki Haley u UN-u je glasanje nazvala "uvredom" i rekla da ono "neće biti zaboravljeno".

Trumpova odluka da preseli veleposlanstvo SAD-a iz Tel Aviva u Jeruzalem je suverena odluka i "potpunosti u skladu" s ranijim rezolucijama Vijeća sigurnosti, rekla je Haley.

Nakon što je SAD stavio veto na rezoluciju palestinski ministar vanjskih poslova je

rekao da će Palestinci zatražiti izvanrednu sjednicu Opće skupštine UN-a.

"Radimo da u roku od 48 sati sazovemo izvanrednu sjednicu Opće skupštine", rekao je novinarima u Ramali palestinski ministar vanjskih poslova Riyad al-Maliki. On je rekao da će međunarodna zajednica "odluku predsjednika Trumpa smatrati ništavnom".

Tursko ministarstvo vanjskih poslova reklo je da je šokirano stavljanjem veta na rezoluciju Vijeća sigurnosti, te da je neprihvatljivo da to tijelo uslijed veta SAD-a ostane neučinkovito u pitanju Jeruzalema.

S druge strane izraelski premijer Benjamin Netanyahu zahvalio je na svom Twitter računu Sjedinjenim Državama te američkom predsjedniku i veleposlanici Haley navevši da će "istina pobijediti".

Palestinski predsjednik Mahmud Abas izjavio je u Ramali prije izglasavanja rezolucije, kako neće dopustiti da SAD ponovno budu mirovni posrednik te da će ponovno u UN-u obnoviti napore na traženju punog priznanja države Palestine, objavila je agencija France Presse. Od Trumpove odluke o priznanju Jeruzalema izraelskim glavnim gradom Abas odbija kontakte s američkom administracijom. ■